

Młoda Polska

STANISŁAW WYSPIAŃSKI – *WESELE*

STEFAN ŻEROMSKI, *ROZDZIÓBIA
NAS KRUKI, WRONY...*,

JAN KASPROWICZ, KAZIMIERZ
PRZERWA-TETMAJER, LEOPOLD
STAFF

Wesele

STANISŁAW WYSPIAŃSKI

Epoka literacko - kulturowa

Młoda Polska – epoka „końca wieku” (1890 – 1905).

1. **DEKADENTYZM** – przekonanie o końcu cywilizacji, warunkujące zespół zachowań i ideałów nihilistycznych.
 2. **MODERNIZM** – eksplozja nowoczesnych trendów w sztuce, kierunków w malarstwie, fotografia, tendencja do tworzenia „sztuki dla sztuki”.
 3. **BOHEMA** – tendencja artystów do łączenia życia codziennego i sztuki w grupie kreatywnej.
-

Geneza

Inspirowany autentycznym **weselem przyjaciela artysty Lucjana Rydla z chłopką Jadwigą Mikołajczykówną**, które odbyło się 20 listopada 1900r. w Bronowicach pod Krakowem, w domu Włodzimierza Tetmajera.

Data premiery: 16 marca 1901r. w Teatrze Miejskim w Krakowie.

Czas akcji: listopadowa noc i poranek 1900r.,

Miejsce akcji: chata Gospodarza w Bronowicach.

Kompozycja

AKT I

REALISTYCZNA I KRYTYCZNA
CZEŚĆ OBRAZUJĄCA SCENY
WESELNE

AKT II

CZEŚĆ SYMBOLICZNA –
WIZYTY ZJAW

AKT III

CZEŚĆ REALISTYCZNO –
MISTYCZNA –
PRZYGOTOWANIE DO
POWSTANIA

Postacie realistyczne (Osoby)

W dramacie	W rzeczywistości
Pan Młody	Lucjan Rydel
Poeta	Kazimierz Przerwa - Tetmajer
Dziennikarz	Rudolf Starzewski, redaktor „Czasu”
Radczyni	Antonina Domańska, ciotka Rydla, autorka powieści dla młodzieży
Haneczka	Anna Rydel, siostra Rydla
Maryna i Zosia	Maria i Zofia Pareńskie, znajome Rydla
Nos	Tadeusz Noskowski lub Stanisław Czajkowski – postać o cechach malarza młodopolskiego

Postacie realistyczne

W dramacie	W rzeczywistości
Gospodarz	Włodzimierz Tetmajer
Gospodyni	Anna Mikołajczykówna
Panna Młoda	Jadwiga Mikołajczykówna
Marysia	Maria Mikołajczykówna
Czepiec	Błażej Czepiec, wuj Mikołajczykównien
Klimina	Matka chrzestna Isi
Isia	Jadwiga Tetmajerówna
Rachela	Józefa (Pepa) Singer
Żyd	Hirsch Singer, karczmarz

Kluczowe sceny aktu I

1 – Czepiec,
Dziennikarz

3 – Radczyni,
Haneczka,
Zosia

4,7 –
Radczyni,
Klimina

8 – Ksiądz,
Panna Młoda,
Pan Młody

9, 12 – Pan
Młody, Panna
Młoda

17 – Pan
Młody, Żyd

19 – Pan
Młody,
Rachela

24 – Poeta,
Gospodarz

26 – Ojciec,
Dziad

30 – Pan
Młody,
Gospodarz

37 – Poeta,
Pan Młody,
Panna Młoda

Widmowi bohaterowie

Bohater	Postać historyczna	Odwiedzony gość	charakterystyka
Widmo	Malarz Ludwik de Laveaux	Marysia	Nieżyjący kochanek odwiedza dziewczynę, która ma już męża i jego przyście budzi w niej niepokój, żal po stracie, refleksję nad swoją sytuacją, przerażenie. Scena nawiązuje do „Romantyczności” Adama Mickiewicza.
Stańczyk	Błazen królewski na dworze Zygmunta Augusta	Dziennikarz	Wręcza Dziennikarzowi kaduceusz z poleceniem: „mąć narodową kadź”. Jest sumieniem bohatera, który ma wątpliwości, czy dobrze robi, wiążąc się z ugodowym wobec zaborców stronnictwem stańczyków, ucząc bierności, zamiast nawoływać do walki. Symbol troski o losy ojczyzny, nawiązanie do obrazu Jana Matejki „Stańczyk w czasie balu na dworze królowej Bony wobec straconego Smoleńska”.

Rycerz	Zawisza Czarny	Poeta	Przybywa do Poety, ponieważ ten pracuje nad dramatem „Zawisza Czarny”. Jest odzwierciedleniem marzeń bohatera o sile, mocy, potędze. Ujawnia dekadentyzm Poety, jego niemoc twórczą, duchowa pustkę, słabość i pesymizm.
Hetman	Franciszek Ksawery Branicki	Pan Młody	Magnat, który sprzedał ojczyznę, przybywa do zdrajcy swojej klasy. Ujawnia wątpliwości bohatera, czy dobrze postąpił, żeniąc się z chłopką. Ukazuje poczucie wyższości i odrębności klasowej szlachty, tkwiące w Panu Młodym i jego pozorne zbratanie z wsią.
Upiór	Jakub Szela	Dziad	Przychodzi do Dziada, by przypomnieć o rzezi galicyjskiej, której był przywódcą. Uosabia odwieczny konflikt szlachty i chłopstwa. Wspomina krwawe wydarzenia, wprawia Dziada w przerażenie. Ujawnia kruchość ideałów wesela.

Wernyhora	Legendarny bohater ukraiński	Gospodarz	Przychodzi do Gospodarza (inteligenta mieszkającego na wsi), ponieważ łączy oba stany. Marzy o zgodzie pomiędzy klasami i wspólnym działaniu, wielkim czynie. Udane powstanie zatrze wspomnienie nie tylko o rabacji galicyjskiej, ale i o późniejszym braku jedności w trakcie powstania styczniowego.
Chochół	Róża w słomie		Zaproszony na wesele przez weselników w ramach żartu. Może symbolizować zniewolenie, ale i martwość oraz ochronę. Chochół przygrywa powstańcom w ostatniej scenie, zmuszając ich do szaleńczego, symbolicznego tańca.

Akt III

1. Dekadenckie nastroje Nosa.
 2. Czepiec dowiadyuje się o tajemniczym gościu Gospodarza.
 3. Gospodarz zasypia, a kiedy się budzi, niczego nie pamięta.
 4. Radczyni zagaduje Pannę Młodą o przyszłość małżeństwa.
 5. Poeta tłumaczy sen o Polsce Pannie Młodej.
 6. Czepiec z chłopami żądają, by Gospodarz zdradził, co dotyczy powstania.
 7. Gospodarz po długim czasie przypomina sobie Wernyhoreę.
 8. Wszyscy ulegają mitycznemu i symbolicznemu nastrojowi, a Jasiak gubi róg.
 9. Przychodzi Chochoł i zarządza taniec.
-

Symboliczne przedmioty

Przedmiot	Symbolika
ZŁOTY RÓG	ZDOLNOŚĆ DO STWORZENIA WARUNKÓW DO POWSTANIA, LEGENDARNY SYGNAŁ DO BOJU, NIEREAALISTYCZNA, STRACONA NADZIEJA
ZŁOTA PODKOWA	SZCZĘŚCIE, KTÓRE NIE ZOSTANIE WYKORZYSTANE
CZAPKA Z PIÓRAMI	DUMA, MAŁOSTKOWOŚĆ, PRZEDKŁADANIE WŁASNEGO INTERESU NAD WSPÓLNY
CHOCHOLI TANIEC	APATIA, NIEMOŻLIWOŚĆ CZYNU, UTRATA SAMODZIELNOŚCI, UTRATA WSPÓLNOTY
CHATA BRONOWICKA	POLSKOŚĆ, SIŁA, WESELE, PRZEKRÓJ SPOŁECZNY

PROBLEMATYKA

1. CHŁOPOMANIA

Fascynacja folklorem i codziennym życiem chłopów.

Mężczyźni z inteligencji często brali sobie za żony chłopki. Postulowano powrót do natury, najlepiej na wieś, która miała być źródłem odnowy sił witalnych i artystycznych, nadwątlonych w wyniku dostosowania się do współczesnego trybu życia (zwalczenie dekadentyzmu).

Chłopomania jest krytykowana przez Wyspiańskiego (państwo młodzi nie rozumieją się, Pan Młody przeżywa estetyczny zachwyty swoją żoną, nie miłość, Gospodarz i Poeta nie mogą zapomnieć rabacji, chłopci nie rozumieją historycznego znaczenia jedności narodowej).

PROBLEMATYKA

2. ZRYW NARODOWOWYZWOLEŃCZY

Jedność chłopsko – inteligencka ma doprowadzić do powstania i wyzwolenia. Jest ono jednak oparte na mitach i mrzonkach. Gospodarz nie traktuje swojej misji (zebrania ludzi do powstania) poważnie – zleca ją Jaškowi, który gubi złoty róg. Sama waga misji, danej od zjawy, dowodzi jej nierealistyczności. Łatwość, z jaką Chochoł przejmuje władzę na końcu, dowodzi słabości Polaków i przymierza chłopstwa i inteligencji.

PROBLEMATYKA

3. SZTUKA

Dramat jest dziełem synkretycznym – łączy taniec z folklorystyczną dekoracją, ze sztuką polską (obrazy w chacie), z mitologią i historią narodową. Sceny w I akcie – taneczne ujęcia, przypominają impresjonistyczne scenki (ważne są światło i kolorystyka ludowych strojów, wiele miejsca Wyspiański poświęcił opisowi miejsca akcji).

Gatunek

DRAMAT SYMBOLICZNY

1. Dwuwarstwowa budowa utworu – współistnienie sfery realistycznej i fantastycznej.
 2. Konstrukcja czasu i przestrzeni – skondensowana, ale potrafiąca ukazać całość socjologicznego obrazu społeczeństwa.
 3. Zasadniczym środkiem wyrazu jest symbol, pojawiający się na poziomie rekwizytów, postaci, zdarzeń, scen.
 4. Dramatyczna intryga znajduje się na drugim planie w stosunku do nastroju.
-

Wybrane motywy tematyczne w dramacie

- Motyw chaty chłopskiej, wsi, chłopa
 - Motyw miłości
 - Motyw artysty (poety)
 - Motyw snu, marzenia, upiorów
 - Motyw tańca
 - Motyw wesela
-

Zagadnienia językoznawcze w „Weselu”

1. Obecność stylizacji gwarowej – bohaterowie pochodzący ze wsi przemawiają językiem upodobnionym do gwary bronowickiej.
2. Częste przekształcenia wypowiedzi bohaterów w cytaty, przysłowia, „skrzydlate słowa”:

Niech na całym świecie wojna, byle polska wieś spokojna.

Wyście sobie, a my sobie, każdy sobie rzepkę skrobie.

Polska to jest wielka rzecz.

Miałeś, chamie, złoty róg.

Rozdzióbią nas
kruki, wrony...

STEFAN ŻEROMSKI

Geneza

- Stefan Żeromski był społecznikiem, człowiekiem niezwykle wrażliwym na ludzką krzywdę i niesprawiedliwość. W swoich utworach podejmował także problematykę walk narodowyzwoleniczych, dokonał ostrej oceny polskiego społeczeństwa w jego dążeniu do odzyskania niepodległości, burzył powszechnie panujące mity. W opowiadaniu „Rozdziobią nas kruki, wrony...” owa demitologizacja przybiera bodaj najsilniejszy wyraz.
 - Heroicznemu bohaterowi obdarzonemu niezwykleymi przymiotami ducha i ciała, moralnie czystemu wojownikowi gotowemu oddać swe życie za ojczyznę (jaki wyłania się z innych utworów poświęconych powstaniu), Żeromski przeciwstawia obraz nędznego powstańca.
 - Powstanie miało być symbolem zjednoczenia szlachty i chłopstwa w walce z zaborcą, a ukazało wielowiekowe antagonizmy i uprzedzenia. Miało prowadzić do odzyskania niepodległości. Szlachta miała być przewodnikiem chłopstwa, a głosiła jedynie złudne idee, wzbudzała fałszywe nadzieje na lepsze jutro. Szlacheccy przywódcy zdradzili, okazali się lojalistami, prowadzącymi ugodową politykę z zaborcą.
-

Akcja utworu

1. Przedstawienie działalności powstańca Antoniego Boryckiego (pseudonim Szymon Winrych).
 2. Spotkanie walczącego z oddziałem Moskali.
 3. Szczegółowe i brutalne przeszukanie wozu i stroju mężczyzny.
 4. Bestialskie zamordowanie powstańca i konia.
 5. Martwe ciało Winrycha i zwierzęcia przyczyną pojawienia się głodnych kruków i wron.
 6. Mieszkaniec okolicznej wsi okrada nieboszczyka i przenosi jego zwłoki do rowu.
-

Symbolizm

Symbolizm odnajdujemy **w części dotyczącej ataku wron na martwe ciało Szymona Winrycha** i jego konia. Stefan Żeromski w jednej ze scen, drastycznej i przypominającej fragment horroru, określił wrony mianem: *„trupojadów (...) namiętnie odczuwających interesy własnego dzioba i żołądka”*.

Przypisując im takie ludzkie cechy, jak „*wielka rozwaga*”, „*takt*”, stateczność, cierpliwość i dyplomację, zastosował **personifikację**. Ptaki przekrzywiały głowy, zastanawiały się przez chwilę, a potem zaatakowały ciało nieboszczyka. Upodobniły się do przeciwników powstania, którzy po jego klęsce rozpoczęli ostrą krytykę zrywu i jego uczestników, pastwiąc się nad ich ciałami, niczym drapieżne i wygłodniałe wrony.

DAŻENIE DO
FOTOGRAFICZNEGO
ODTWARZANIA
RZECZYWISTOŚCI
[weryzm]

BRUTALNOŚĆ
OBRAZOWANIA
[antyestetyzm]

OBECNOŚĆ JĘZYKA
POTOCZNEGO,
MOWY POZORNIE
ZALEŻNEJ

„Rozdziobią nas kruki,
wrony...” NATURALIZM

METAFORYCZNE
OPISY PRZYRODY I
STANÓW
PSYCHICZNYCH
BOHATERA

WYEKSPONOWANIE
CECH ZWIĄZANYCH Z
BIOLOGIZMEM

OBRAZ CZŁOWIEKA
ZDETERMINOWANEG
O PRZEZ GENY,
INSTYNKTY I
ŚRODOWISKO

Obraz klęski powstania stycziowego
w *Rozdzióbię nas kruki, wrony*

MAKSYMALNE ZBLIŻENIE
①

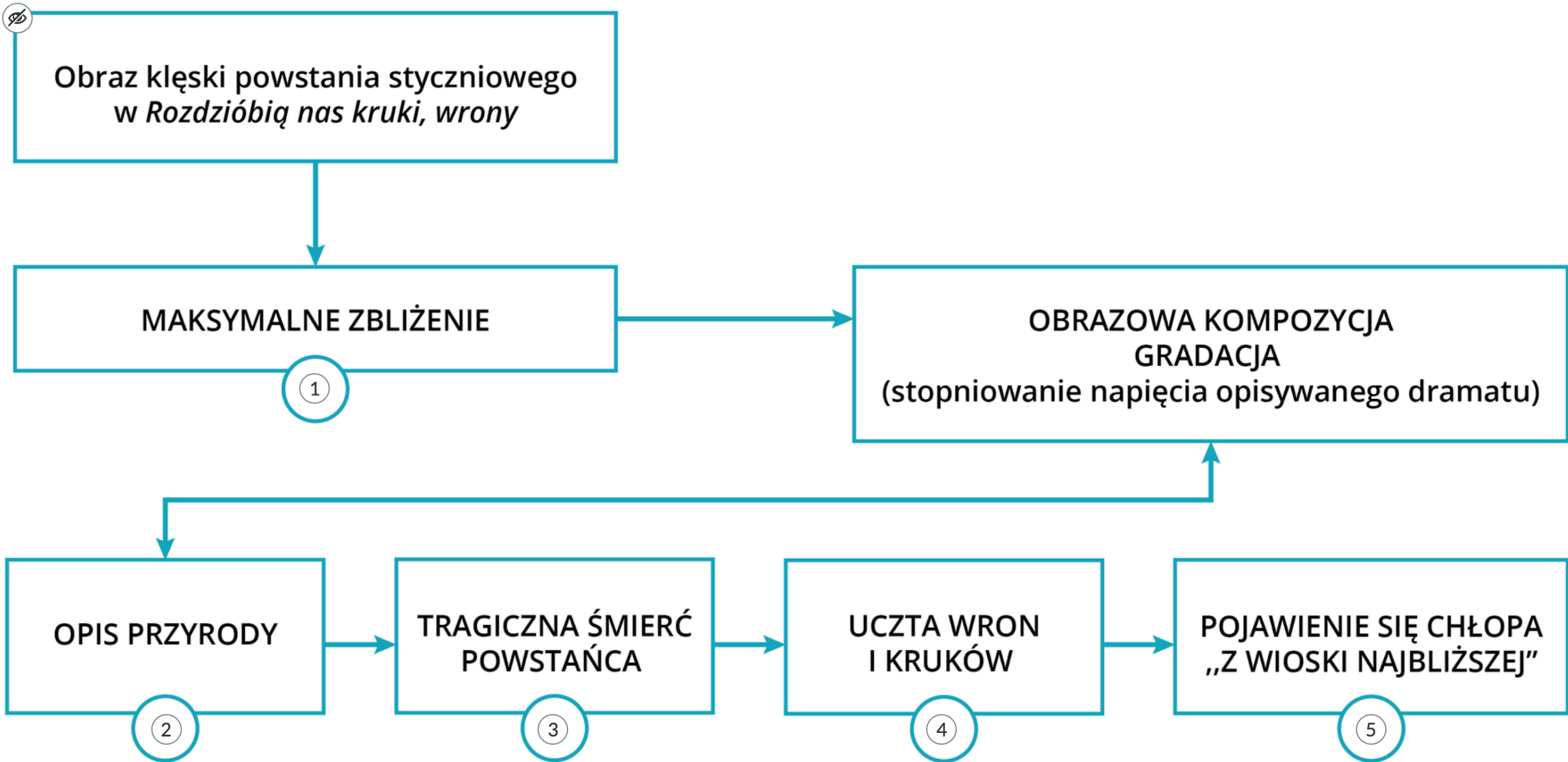
OBRAZOWA KOMPOZYCJA
GRADACJA
(stopniowanie napięcia opisywanego dramatu)

OPIS PRZYRODY
②

TRAGICZNA ŚMIERĆ
POWSTAŃCA
③

UCZTA WRON
I KRUKÓW
④

POJAWIENIE SIĘ CHŁOPA
„Z WIOSKI NAJBLIŻSZEJ”
⑤

Poezja

Kazimierz Przerwa – Tetmajer 1865 - 1940

Pisarz, taternik, jeden z największych młodopolskich artystów.

Legenda polskiego dekadentyzmu – jego tomy wierszy były inspiracją krakowskiej bohemy. Oprócz poezji pisał także opowiadania, dramaty, część jego twórczości jest osadzona w klimacie podhalańskich legend i historii.

Spędził życie samotnie, pod koniec zmagał się ze skutkami nowotworu przysadki mózgowej i kiły, zmarł w okupowanej Warszawie.

Postawa dekadenccka

1. Poczucie pustki, niemocy, marazmu, nihilizm.
 2. Przewidywanie zbliżającej się katastrofy – koniec wieku XIX, rozkład cywilizacji.
 3. Utrata wiary w dogmaty, strach przed rzeczywistością, bezsilność.
 4. Zwątpienie w moc nauki i rozumu, a także użyteczność filozofii, religii systemów społecznych i ustrojowych.
 5. Ucieczka w używki, ponury nastrój, odrętwienie, odmowa prowadzenia zwyczajnego życia, charakterystyczny strój (czarna peleryna).
-

schopenhaueryzm

1. Przeznaczeniem człowieka jest **cierpienie**.
 2. Życie ludzkie kieruje się ku **śmierci** – ostatecznemu kresowi, jest więc nasycone poczuciem skazania i zatury.
 3. Człowiek jest igraszką **natury**, wciągniętą w bezsensowny rytm wiecznego rodzenia się i umierania.
 4. Należy dobrowolnie poddać się cierpieniu, wyzbyć pragnień i nie walczyć z tym, co nieuniknione [ideał – NIRWANA – kraina niebytu].
-

Koniec wieku XIX

Jest to wiersz programowy. Osoba mówiąca zwraca się do człowieka końca wieku z pytaniem o to, jaką postawę należy przyjąć w życiu. Zastanawia się, jak ochronić się przed złem tego świata. Bohater przyznaje się do bankructwa wszystkich ideałów. Odrzucił wartości i teraz analizuje postawy negatywne – ironię, przekleństwo, rezygnację. Ale i te modele życia neguje.

Sytuacja człowieka końca wieku porównana jest do mrówki rzuconej na szyny, po których za chwilę ma przetoczyć się pociąg. Wiersz złożony jest niemal wyłącznie z pytań, co podkreśla beznadziejność opisywanej sytuacji. Młody człowiek końca wieku to dekadent, który nie może odnaleźć się w rzeczywistości, czuje się zagubiony i bezsilny. Nie znajduje odpowiedzi na postawione sobie pytania, zwiesza głowę, milczy.

Melodia mgieł nocnych

Wiersz powstał pod wpływem fascynacji tatrzańską przyrodą. Tetmajer opisuje konkretne miejsce – Czarny Staw Gąsienicowy o konkretnej porze – w nocy. Krajobraz nabiera cech niepowtarzalnych, opis jest uchwyceniem chwili, jednego ulotnego momentu. W wierszu konsekwentnie pojawia się impresjonistyczne obrazowanie. Autor łączy subtelne efekty barwne, dźwiękowe, świetlne i zapachowe, wprowadza synestezję.

Głównym motywem są mgły. To one królują w ciemną noc, nadając krajobrazowi niemal fantastycznego wymiaru. Mgły poddane są personifikacji – tańczą, bawią się mleczem, puchem, uciśzają się wzajemnie. Urok tatrzańskiej przyrody zachwyca, nie pozostawia obojętnym.

Evviva l'arte!

Wiersz ukazuje postawę cyganerii artystycznej. Osoba mówiąca wypowiada się w imieniu artystów, którzy uważają się za pariasów w społeczeństwie. Sztuka jest dla nich jedyną wartością, życie zaś nie ma sensu i wartości. Artyści czują się pokrzywdzeni, gdyż bogaci ludzie nie doceniają ich twórczości.

Leopold Staff

1878 - 1957

„poeta trzech pokoleń” [Młoda Polska, XX-lecie, czas powojenny];

Tłumacz z języka niemieckiego, francuskiego, łaciny, greki, arabskiego;

Wielbiciel i wyznawca nurtu klasycznego w literaturze;

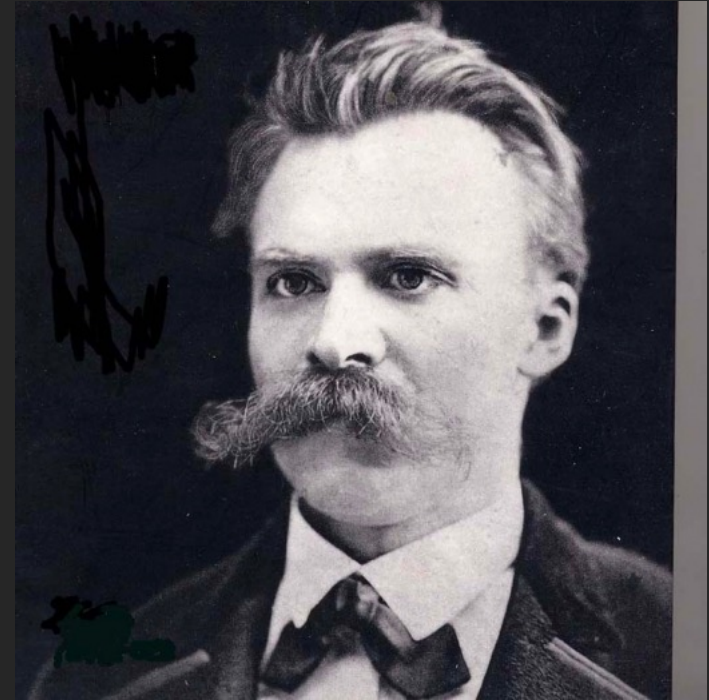
W 1950 roku nominowany do Nagrody Nobla.

NIETZSCHEANIZM

1900. - odczyt L. Staffa „Rekonwalescencja końca wieku” i tom poezji „Sny o potędze” – apele o inne spojrzenie, odległe od dekadentyzmu.

Inspiracją do tego poglądu była filozofia stworzona przez Fryderyka Nietzschego.

NIETZSCHEANIZM

Każdy ma taką moralność, jaką ma naturę. Najistotniejszą zaś różnicę między ludźmi Nietzsche widział w tym, że jednych natura jest silna, a innych słaba. Inna jest moralność silnych, a inna słabych: moralność panów i moralność niewolników.

Silni z natury rzeczy cenią dostojność i godność osobistą, stanowczość, sprawność, pewność działania, bezwzględność w przeprowadzaniu swych zamierzeń: to są dla nich zalety istotne.

Zupełnie inaczej **słabi**; oni muszą cenić to, co ich słabości przychodzi z pomocą: litość, miękkość serca, miłość, altruizm, względność.

NIETZSCHEANIZM

- 1) **Założenie wartości życia:** jedynie ono posiada wartość bezwzględną i z niego rodzi się wszystko inne, co w ogóle wartość posiada.
- 2) **Założenie wolności silnego:** wolność należy się tylko temu, kto posiada dość siły, by ją sobie zapewnić.
- 3) **Założenie nierówności:** ludzie nie są równi, między nimi są lepsi i gorsi, zależnie właśnie od tego, ile mają w sobie życia i siły.

Z założeń tych wypływał jego stosunek do zasad moralności współczesnej: był to stosunek krytyczny.

Zasada sprawiedliwości jest zła: prawa i dobra należą się dostojnym, dzielnym, silnym, nie zaś słabym, nieudolnym, poronionym tworom natury.

Właściwa sprawiedliwość opiera się nie na zasadzie równości, lecz głównie na nierówności: każdemu należy się tyle, ile ma zasługi.

Stoicyzm

W etyce: to przeświadczenie, że najwyższym dobrem dla człowieka jest szczęście, mające swoje źródło w poczuciu, że niezależnie od okoliczności, człowiek może całkowicie polegać na sobie i że wszystko, co wartościowe, zawiera się w jego duszy; człowieka, który osiągnął taki stan, stoicy nazywali mędrcom, a jego dobro cnotą; stoicki mędrzec, zawsze doskonale panujący nad sobą, uświadamia sobie dzięki rozumowi konieczność przenikającą naturę i działa zawsze zgodnie z nią.

Deszcz jesienny

Świat opisany w wierszu widziany jest przez zamazane deszczem szyby. Jest to dekadenska wizja rzeczywistości. Trzy kolejne obrazy odzwierciedlają nastroje epoki – korowód mar tułających się bez celu, ruszających w bezkresną dal, wizja śmierci, pogrzebu, pożaru, w którym giną dzieci, obraz szatana, który zniszczył ogród, ale zamiast cieszyć się z dzieła zniszczenia – płacze nad nim. Wiersz wywołuje nastrój melancholii, smutku, przygnębienia. Jest to utwór typowy dla liryki nastrojowej. Poeta posłużył się wierszem sylabotonicznym. Rytmizacja utworu podkreśla monotonię padającego deszczu. Instrumentacja głoskowa w refrenie, dzięki nagromadzeniu głosek „sz”, „cz” oraz głosek półotwartych, oddaje szum deszczu i odgłos uderzania kropli o parapet.

Kowal

Sonet nawiązujący do filozofii Nietzschego. Tytułowy bohater wykuwa swoje serce, chce być ednostką wybitną. Woli raczej zginąć niż okazać się kimś słabym, wyraża niechęć wobec niemo- y i choroby ducha. Kowal używa „woli mocy”, by wypracować własną siłę i osobowość. Nie- zcheanizm łączy z filozofią chrześcijańską – jego serce ma powstać z „drogocennych kruszców”, zyli zależy mu na wartościowych cechach; serce ma być szlachetne jak materiał, z którego po- stanie.

Przedśpiew

Wiersz zapowiadający przełom klasyczny w twórczości Leopolda Staffa. Poeta prezentuje w nim swoją filozofię życia, odwołując się do myśli antycznej. Parafrazując słowa Terencjusza, mówi, że zaznał w życiu wszystkiego, ale optymistycznie patrzy na świat: „wiem, co ból i troska [...] A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia”. Poeta wyraża poglądy zgodne z ideą franciszkanizmu – pełną afirmacji miłość do świata i do natury.

Pochodził z chłopstwa.
Większość swojego życia
spędził we Lwowie, gdzie
był dziennikarzem i
członkiem bohemy
artystycznej. Później
został retorem
Uniwersytetu Jan
Kazimierza we Lwowie.

Miał wyjątkowo burzliwe
życie osobiste,
zakończone trzecim,
szczęśliwym
małżeństwem u schyłku
życia i przeprowadzką do
Zakopanego do willi
Harenda.

Był tłumaczem z łaciny,
greki, francuskiego,
angielskiego,
niemieckiego, włoskiego i
norweskiego.

Jan Kasprowicz

Witajcie, kochane góry

W pierwszym utworze „Księgi ubogich” osoba mówiąca **rozptywa się nad pięknem gór**. Stosunek emocjonalny podmiotu lirycznego może przypominać relację z **dawno niewidzianym przyjacielem**. Jest to wyznanie pełne czułości i tęsknoty. Wita się z rzeką, górami, drzewami. Opowiada o pobycie w mieście w sposób, który wskazuje na jego zmęczenie takim stylem życia. Przeszkadzał mu hałas i ludzie, którzy nie mieli z nim wspólnego języka. Opisuje ich jako pustych, głuchych na potrzeby drugiego człowieka. Powrót w góry wiązał się z pewnymi poświęceniami, jednak dopiero tu czuje, że może odnaleźć spokój.

Po tym wyznaniu podmiot liryczny rozgląda się po dobrze znanej okolicy i patrzy, czy coś się zmieniło. **Porównuje je ze wspomnieniami**, co wskazuje na dużą zażyłość z tą okolicą. Niewielkie zmiany zostają od razu zauważone. **Zmarł bliski przyjaciel** podmiotu lirycznego, uszło kilka drzew. Obie sytuacje jednak przyrównuje do przyrody, gdzie roślina po śmierci tworzy miejsce dla innej. Jesiony wypuściły nowe liście, w trawie pojawiają się złote jaskry. **Śmierć wierzb, jak i przyjaciela** wiąże się z podobną konkluzją – oznacza **nowy początek**. Ludzie są częścią natury, podlegają tym samym prawom. Ze względu na to podmiot liryczny nie rozpacza po utracie bliskiej osoby, wie, że taka jest kolej rzeczy. Widać w tym silne wpływy **filozofii franciszkańskiej**, popularnej jako odpowiedź na dekadencjne nastroje. Pojawia się **afirmacja życia**, osoba mówiąca czerpie z niego radość mimo cierpienia i bólu, ponieważ są one nierozzerwalnie związane. Pomaga mu to przejść przez trudną chwilę, skupić myśli i zachować spokój. Pojawia się również charakterystyczna **jedność i harmonia z przyrodą**, często spotykana wraz z franciszkanizmem bądź jako jego element.
